

Hadtápharcászati alkalmazó megbeszélés előkészítésének és lefolytatásának módszere

(Szovjet irodalom nyomán.)

A következő kiképzési év egyik főfeladata lesz a hadtápszolgálatos tisztek és tiszthelyettesek hadtápharcászati kiképzése. Minden hadtápszolgálatos tisztnek és tiszthelyettesnek meg kell tanulnia — úgy elméletileg, mint gyakorlatilag — a hadtápszolgálat vezetését és végrehajtását harcban, hogy a beosztásuknak megfelelő feladatokat maradéktalanul, az annál eggyel magasabb szolgálati beosztásnak megfelelő feladatokat pedig szükségszerűen el tudják látni.

A kiképzés és fejlődés alapja az egyéni tanulás lesz, melynek során a szabályzatokból és segédletekből az elveket és alkalmazási módozatokat elméletileg kell elsajátítani. Erre az alapra kell felépítenünk a gyakorlati kiképzést, melynek során az elvek alkalmazását, az alkalmazási módozatok gyakorlását kell végrehajtanunk, mert elméleti tudásunk csak akkor lesz értékes, ha azt a gyakorlatban alkalmazni is tudjuk.

A gyakorlati kiképzés legjobban bevált és leggyakrabban használt módja *a térképen-, vagy a terepen és térképen vezetett csoportos foglalkozás*, — másnéven: *alkalmazó megbeszélés*.

Kiképzési rendszerünkől kifolyóan sok olyan bajtársnak kell kidolgoznia és levezetnie hadtápharcászati alkalmazó megbeszélést, aki ilyen feladatot még nem hajtott végre. A kiképzés színvonalának és eredményességének biztosítása érdekében feltétlenül szükséges, hogy a bajtársakat megtanítsuk arra, hogyan készüljenek fel egy hadtápharcászati alkalmazó megbeszélés összeállítására, hogyan dolgozzák fel az anyagot és hogyan vezessék le a gyakorlatot.

Jelen munkámnak az a célja, hogy a bajtársakat erre a feladatra előkészítsem, az alkalmazó megbeszélés összeállításának és lefolytatásának *módszerére* megtanítsam. A harcászati- és hadtápharcászati alkalmazó megbeszélés lényege abban nyilvánul meg, hogy a foglalkozás folyamán a hallgatók egy bizonyos meghatározott szerepet (beosztást) töltenek be és következetesen dolgozzák fel az alkalmazó megbeszélés lefolytatási tervében meghatározott feladatokat és oktatási kérdéseket.

Például egyik esetben a hallgatók mint hadtápparancsnokok — hadtápparancsot adnak ki (dolgoznak ki), vagy a másik esetben mint az éllemezési szolgálat vezetői készítik el

számvetéseiket — az alkalmazó megbeszélés egy-egy mozzanatában.

Az alkalmazó megbeszélés módszere lehetővé teszi, hogy különösebb anyagi áldozatok nélkül, konkrét példákon tanulmányozzuk az elméleti kérdéseket, szabályzati előírásokat, a harc megszervezésének és irányításának módozatait és feltételeit, a hadtáp felépítését és működését különböző körülmények között, — elsajátítsuk a hadtápvezetés gyakorlati fogásait, a hadtápvezetés jelentéseit, számvetéseit, terveit és parancsait — a térképek használatát és a térképen való nyilvántartás vezetését.

A hadtápharcászati kiképzés megszervezésénél és lefolytatásánál a következő feladatokat állíthatjuk fel:

1. A szabályzatokban és rendelkezésekben lefektetett hadtápszolgálati és hadtápharcászati általános alapelvek — valamint a háborús tapasztalatok ismertetése.

2. A hadtápharcászatban, a hadtápvezetés kérdéseiben, a hadtáp alakulatok és intézetek igénybevétele tekintetében egyöntetű felfogás kialakítása.

Itt ki kell emelnem ennek a kérdésnek a jelentőségét. A harc forgatagában igen gyakran előfordul, hogy parancsnokok és egységeik, vagy együttműködő egységek között az összeköttetés rövidebb-hosszabb időre megszakad. Ilyenkor a kapcsolatot csak az egyöntetű felfogás képes biztosítani oly módon, hogy egy bizonyos helyzetben az egyöntetű felfogású parancsnokok és alárendeltek hasonlóan cselekednek. Ha tehát az alárendeltjével összeköttetésben nem lévő parancsnok ismeri az általános helyzetet, következtetni tud alárendeltjének cselekedeteire.

Az egyöntetű felfogás gyakorlati előnye a kapott parancs, vagy jelentés gyorsabb és biztosabb megértésében is megnyilvánul.

3. Fejlesszük ki a helyzet kiértékelésének gyakorlati fogásait, e különféle kérdések megoldásának és konkrét feladatok adásának képességét, — a hadtáp szerveknek, intézeteknek és alakulatoknak szóló hadtápparancsok, rendelkezések, közlemények, hadtápjelentések, igénylések, ellátási és utánpótlási tervek szerkesztésének képességét — a parancsadás technikáját.

Az alkalmazó megbeszélések jellege a hallgatók elméleti és gyakorlati képzettségétől függ. — Az oktatás kezdeti szakaszában ez a jelleg alapfokú lesz, vagyis a hadtáp felépítésével és a hadtápszolgálat alapvető kérdéseinek következetes feldolgozásával kell foglalkoznia. — Amikor a hallgatók ezeket a kérdéseket már megtanulták, gyakorlati foglalkozásokat kell tartat-

nunk, hogy mélyebben megismerjük a kérdéseket és ellenőrizzük azok elsajátítását. — Ezeket a foglalkozásokon nemcsak a hadtáp felépítését és működését kell elsajátítani, hanem a hadtáp alakulatok és intézetek, a hadtápvezetés szerveinek működési technikáját és a beosztott személyek teendőit is meg kell tanulni.

Az alkalmazó megbeszéléseknél a harc bizonyos szakaszait válasszuk ki és minden foglalkozáson meghatározott számú feladatot adjunk.

Az alkalmazó megbeszélések célja a kezdeményezés, fel-fogóképesség és találékonyság fejlesztése, a hallgatók jellemének és akaratának erősítése, a már megszerzett ismeretek lerögzítése és a törzsmunka alaki és tartalmi színvonalának emelése. E célok elérésében a foglalkozás vezetőjét illeti a főszerep. A foglalkozások csak akkor lesznek eredményesek, ha a vezető kiválóan ismeri a megtanulandó kérdést, rendelkezik oktatási módszertani tudással és jól felkészül a foglalkozásra.

A hadtápszolgálat minden egyes tisztjének nemcsak saját kötetmeit és a hadtápharcászatot kell ismernie, — nemcsak az általános katonai tudással kell rendelkeznie — hanem rendelkeznie kell az alárendeltjei oktatásához elengedhetetlenül szükséges módszertani tudással is.

A módszertani tudás nem magától jön! Ezt csak rendszeres tanulás, tisztekkal és honvédekkel való foglalkozások lefolytatása révén, saját tudásunk szünet nélküli tökéletesítése és alárendeltjeinknek való átadása útján sajátíthatjuk el.

A vezető foglalkozáshoz való felkészülésének rendje.

A vezetőnek mindenképp meg kell határoznia az oktatási terv, vagy a program által előírt foglalkozás tárgykörét, a foglalkozás célját, hogy mit kell tanítani, ellenőriznie, gyakorolnia a foglalkozáson. Számba kell vennie az ismertetésre váró kérdések mennyiségét. — A vezetőnek tehát meg kell határoznia a foglalkozások irányvonalát és oktatási kérdéseit.

Az alkalmazó megbeszélés előkészítésének oktatása céljából a foglalkozások elején a hallgatók is határozzák meg a foglalkozás célját és az oktatási kérdéseket. 2—3 hallgató tegyen jelentést és a vezető beszélje meg ezeket.

A továbbiak folyamán „lövészezred hadtápjá felépítésének és működésének ismertetése az előkészítő időszakban és a beosztott személyek teendői“ tárgyú hadtápharcászati alkalmazó megbeszélés előkészítésével és lefolytatási tervével fogok — mint kifragadott példával — foglalkozni.

Hangsúlyoznom kell, hogy csak *példáról lesz szó*, mely nem foglalkozik az összes kérdésekkel és feladatokkal.

A foglalkozás vezetője — a hallgatók képzettségéből, a foglalkozás tárgyköréből és céljából kiindulva, a következő oktatási kérdéseket írta elő:

1. Hadtápiintézetek szervezete, feladata, elhelyezése és működése harc közben.

2. Hadtápjelentés összeállítása és jelentéstétel.

3. Az ezredparancsnok utasításai hadtápparancsnokának, — a hadtáp megszervezésére.

4. A hadtápparancsnok utasításai a szolgálati vezetőknek.

5. A hadtápkörlet felderítési tervének megszerkesztése.

6. A hadtápiintézetek áttelepítési tervének megszerkesztése.

7. Utánpótlási terv szerkesztése.

8. A harc anyagi ellátási terveinek megszerkesztése, az egészségügyi és állatgyógyászati ellátás és hátraszállítás tervének megszerkesztése.

9. A hadtáp védelme és őrsége vázlattervének megszerkesztése.

10. Hadtápparancs szerkesztése.

A cél és az oktatási kérdések meghatározása után feltlenül szükséges a megfelelő irodalomnak, a kérdések elméletének, a szabályzatoknak és intézkedéseknek, a hadtápalakulatok állományának és a beosztott személyek körülményeinek alapos tanulmányozása.

A foglalkozáshoz lehetőleg nagy mértékű térképet válasszunk ki, a térképen és terepen legszemléltetőbb és legalkalmasabb szakaszt keressük ki.

Dolgozzuk ki a hadtápharcászati elgondolásokat, a foglalkozások menetét, határozzuk meg az egyes mozzanatokot, minden mozzanatra állítsunk össze megfelelő oktatási kérdéseket, — állítsuk össze a feladatokat, a foglalkozás lefolytatásának tervét és dolgozzuk ki a térképet. Ezek a tevékenységek lesznek a foglalkozás vezetőjének legbonyolultabb és legfáradtságosabb munkái.

A foglalkozások és a tanrend összeállításánál szigorúan ügyelni kell a tárgykörök kidolgozásának következetességére, az anyagmennyiség következetes növelésére és az egyszerűbből a bonyolultabb felé való lassú áttérésre. Számba kell vennünk a szükséges eszközök és segédletek meglétét is.

A foglalkozásnál esetleg szükséges segítőtársakat ki kell jelölni és elő kell készíteni. Gondoskodni kell a szükséges vázlatokról és egyéb segédletekről,

A kiképzés ellenőrzése végett minden csoportnál kell vezetni *foglalkozási naplót*. Ez tartalmazza az egyes foglalkozások tárgykörét, az előadó nevét, a jelenlevők létszámát, a hiányzókat névszerint, az egyes hallgatóknak feladott feladatokat és a csoport kiképzésvezetőjének megjegyzéseit.

A feltevés (tananyag) összeállításának rendje.

A hadtápharcászati foglalkozások feltevésének tartalmaznia kell a konkrét helyzetet, melynek alapján a résztvevők a megjelölt tárgykört és az oktatási kérdéseket fogják dolgozni. A feltevés általában a következő részekből áll:

1. Az általános helyzet: Röviden: hol van és mit csinál a felettes egység, — jelen esetben a hadosztály,

2. A részletes helyzet: Hol van és mit csinál az ezred és mi a kapott feladata.

3. Az ezred hadtáphelyzete: Hol vannak a hadtápalakulatok, milyen állapotban vannak és mit csinálnak. A felsőbb parancsnoktól származó adatok: A hadtápkörlet határai, az utánpótlás rendje, hol, mikor és mit adnak ki az ezred számára stb.

4. Mit kell végrehajtani és a végrehajtás módozatai.

5. Egyéb tájékoztató adatok: Az ellenség tevékenysége, az időjárás, utak és mőtárgyak állapota, stb.

A munka megkönnyítése végett a feltevéshez csatolhatunk vázlatokat, jelentéseket, parancsokat, stb.

A feltevés teljessége, a mellékletek száma és tartalma az oktatási céloktól, valamint a csoport állományától és felkészültségétől függ. Ha például a harc ellátásához szükséges számvetések szerkesztését akarjuk oktatni és gyakorolni, akkor a hadtáp helyzetében a lőszerellátással, üzemanyagellátással, élelmiszerellátással, ruházat és egyéb anyag ellátásával kapcsolatban bő és sokoldalú adatokat kell adnunk.

Ha azonban a hadtáp vezetését, a hadtápparancs szerkesztését akarjuk oktatni, már nem lesz szükség ilyen részletes adatok adására, mert ezekre ily mértékben a hadtápparancs megszerkesztésénél nem lesz szükség és csak feleslegesen töltünk időt a részletekkel.

A feltevés röviden és pontosan, de teljes mértékben adja vissza a helyzetet, hogy ne legyen szükség kiegészítő kérdésekre és ne merüljenek fel nehézségek a megértés és elsajátítás tekintetében. Ne adjunk többet, mint amennyi szükséges, de a szükségeset adjuk meg.

Adjunk minden hallgatónak feltevést és részletesen elemezzük ki velük annak összes szakaszait.

Az alkalmazó megbeszélés lefolytatásti tervének összeállítása.
(1. sz. melléklet.)

A tervet szemléltető és áttekinthető formában szerkesztjük meg. Tiszta és érthető legyen. Az adott csoport sajátosságainak megfelelően, — a foglalkozáson való használatra szerkesztjük.

A terv elsősorban tartalmazza a foglalkozás időszerinti részletes beosztását, az egymásután következően lerögzített oktatási kérdések felsorolását, a kérdésekre következő teendők jellegét, melyeknek a hallgatók tevékenysége lesz az alapja, — a vezető tervét a csoport hallgatóinak tényleges foglalkoztatására.

Ezenkívül a tervben, vagy a hozzácsatolt mellékletekben meg kell lenni a feleleteknek és az oktatási kérdések megoldásainak, a feldolgozandó rendelkezések, tájékoztatások, kivonatok, kimutatások, hadtápjelentések, tervek, hadtápparancs formájának, a parancsnok és hadtápelöljárók parancsai és rendelkezései megfelelő kivonatának, az alapvető elvi intézkedések és a foglalkozásnál feltétlenül szükséges tájékoztató adatok leírásának.

A foglalkozás előkészítő időszakában (támadás, vagy védelem előkészítése, megszervezése) feldolgozandó kérdések. (Csak példa.)

Elsősorban ismertessük, hogyan kell a térképet kidolgozni a hadtápharcászati foglalkozásokhoz.

1. Hadtáp helyzetjelentés.
2. Az ezredparancsnok hadtáputasítása
3. A hadtápkörlet felderítési terve.
4. A hadtápalakulatok áttelepítési terve.
5. Utánpótlási terv.
6. Hadtápparancs.

Ezeket a kérdéseket, illetve feladatokat dolgozzuk — illetve dolgoztassuk fel — tartalmi és szerkezeti szempontból egyaránt.

A foglalkozás második részének tárgyköre — a hadtáp működése és irányítása harc közben. Ez a rész már bonyolultabb és megköveteli, hogy az oktató lelkiismeretesen fel-

készüljön és ismerje e módszertan gyakorlati fogásait. A foglalkozás e részének célja kiképezni, gyakorolni és tökéletesíteni a tiszteket a saját hadtápalakulatok irányításában — a hadtáp irányításában, vagy más feladatkörök ellátásában — harc közben.

A foglalkozás második részének oktatási kérdései lehetnek:

1. Az irányítás fogalma, módozatai és eljárásai.
2. Lőszer-, üzemanyag- és élelmiszerutánpótlás megszervezése.
3. Mindennemű anyag hátraszállításának megszervezése.
4. A hadtápalakulatok áttelepítésének irányítása a harcoló csapatok nyomában, valamint működésük feletti ellenőrzés.
5. Számvetések, tervek, igénylések szerkesztése a felhasznált anyag utánpótlására.
6. Jelentések szerkesztése és bemutatása.
7. Gyakorlati fogások elsajátítása a rendelkezések kiadásában, a hadtáphelyzetről szóló adatok beszerzésében és jelentéstétel az előljárónak.
8. A felderítés, összegyűjtés és hátraszállítás, valamint a zsákmányolt anyag hátraszállításának megszervezése.
9. Gyakorlati fogások elsajátítása különleges helyzetekben, gyors intézkedések kiadásában.
10. A hadtápipintézetekkel, tartalékokkal és utánpótlási vonalakkal a harc folyamán történő intézkedések oktatása és gyakorlása.

A második rész oktatási kérdéseinek feldolgozásánál igen fontos a kérdések következetessége, — mely a harc természetéből és a harc ellátására irányuló hadtápszolgálatból adódik —, valamint a saját és ellenséges helyzet korszerű harcászati követelményeinek feltétlenül megfelelő intézkedések szerkesztése.

Minden intézkedésnek a megfelelő oktatási kérdés megoldását kell céloznia és az adott konkrét harcászati helyzetből kell adódnia.

Például nem szabad előzetesen intézkedni a hátraszállításal és veszteséggel kapcsolatban akkor, amikor a tüzérségi előkészítés még folyik és a csapatok támadása még meg sem indult.

Hasonlóan a hadtápalakulatok áttelepítésére vonatkozó utasításnak is a csapatok meghatározott hadműveleti idejében beálló újabb harcászati helyzetnek kell megfelelnie, nehogy a csapatok elszakadjanak a hadtápipintézetektől.

A hadtápharcászati kiképzés alapfeltétele, hogy úgy a kiképzés vezetője, mint valamennyi hallgató alaposan ismerje a korszerű harc alapelveit, a különféle fegyvernemek szervezését és harceljárását. Ennek megtanulásában kiváló segítséget nyújtanak új szabályzataink, melyek a második világháborúban győztes Szovjet Hadsereg tapasztalatai alapján készültek és amelyeket a marxizmus-leninizmus tudományát felhasználva, a világ leghaladottabb népének vezetői fejlesztettek tovább.

Szabályzatainkon kívül, emelkedő színvonalú katonai szakirodalmunk olvasása is nagyban segíthet fejlődésünkben.

Végezetül még csak azt hangsúlyozom ki, hogy vigyünk tervszerűséget kiképzési munkánkra, mert a tapasztalat már békabizonyította, hogy a tervszerűség legjobban biztosítja a jó eredményt.

1 drb melléklet.

